

Inge-Lise og Flemming Bau

Tegn i rummet

*Guddomsgnister fyger
lysende punkter danner billeder
Tegn i rummet*

Vi forlader det dejlige efterårssolskin og træder ind i Humlebæk kirke. Det er mandag den 18. oktober 1993, eftermiddag, og inden et møde med menighedsråd og præster, har vi ønsket at tage kirken i øjesyn. Gennem sydvæggens høje mosaikvinduer farver oktober-solen vinduesnichernes sider og rammer hjørnet af det gamle alterbillede, der er placeret på korets væg, til venstre for alteret.

Men det er Havsteen-Mikkelsens store glasmosaikvindue over alteret, der overvælder os. Øverst en stor solblomst og i den nederste halvdel en slange i silhuet, som vrider sig i det blodrøde mørke. Mellem sol og slange ses en blå nymåne. "Lyset sejrer over mørket".

Kirkens hynder på bænke og knæfald er betrukket med en mørk rosa.

Af kirken får vi til opgave, at komme med forslag til et antependium, der skal beklæde alteret, og til en hvid og en grøn messehagel.

Antependiet: Vi valgte at spille med på de eksisterende farver med udgangspunkt i den røde i mørket, den blå i nymånen og den mørke rosa på hynderne. Men for at fremhæve rudens kraftfulde og dynamiske formsprog valgte vi at gå i en helt anden retning ved at benytte en stram geometrisk stil.

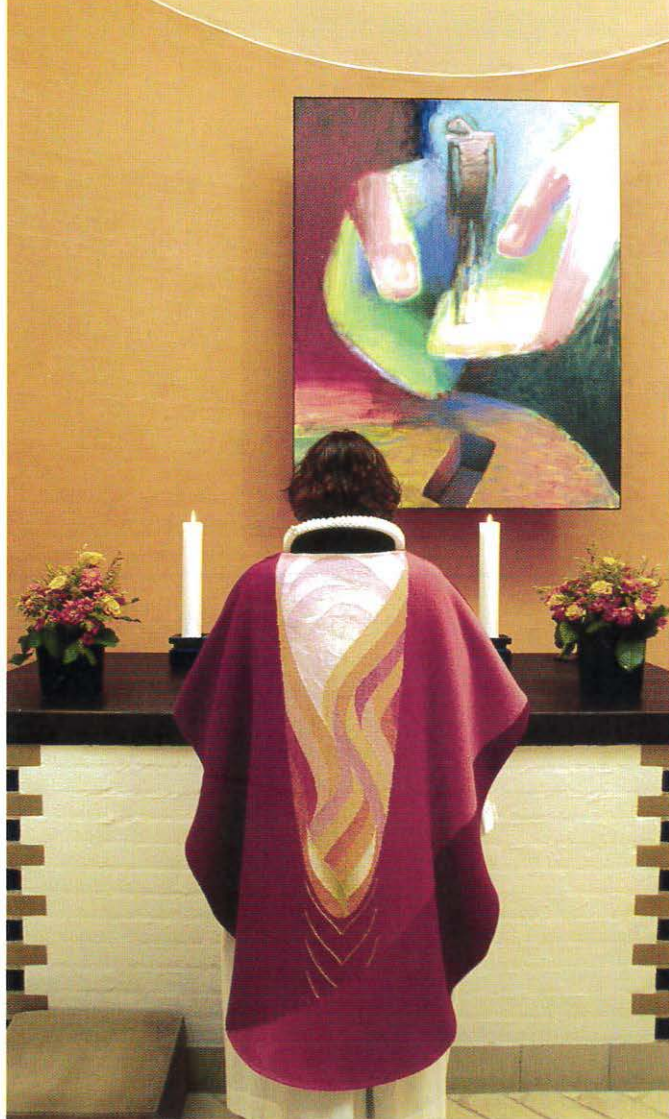

Skt. Andreas kirke: Tre grupper af billedtæpper, "Erkende og forvandle", "Forbinde sig med", "Åbne sig for", indviet 1993 og 1998.

Tegn i rummet er vores udgangspunkt. Rum og tegn. Vore værker skaber vi til rummet. Arkitektur og farve inspirerer, og det som rummet bliver brugt til.

Ved vores totaludsmykning af Skt. Andreas kirke i Randers har vi bl.a. arbejdet med gudstjenestens elementer og skabt en helhed med tre forskellige rum: Ordets, nadverens og dåbens rum.

I 1994 fik vi til opgave at udføre messehagler til Skelager kirke i Århus. Kirken, der er tegnet af Friis og Moltke, har midtergang, korbue og alter placeret symmetrisk i forhold til hinanden. Men koret, hvis bagvæg er en halvcirkel, er bygget let forskudt til højre for denne midterakse.

Da korets tag skråner bagud, opleves den krumme mur set nede fra kirken, som en kurve, der stiger fra højre mod venstre.

De fire messehagler: Vi valgte at lade kirkerummets symmetri og asymmetri præge haglernes udformning. På alle fire hagler ses på begge sider en stærkt svungen kurve modsat rummets kurve. Midt på haglernes ryg er en symmetrisk opbygget elipserude med et lysende motiv.

Med "De syv kamre" til foredragssalen i Rønde Højskole og Efterskole har vi arbejdet ud fra det ottekantede rum og skolens idégrundlag.

Billedtæpperne er inspireret af eventyret Batsjeli, hvor prinsen får mulighed for at se ind i syv slotskamre, der viser os den verden mennesket lever i, og kosmos som påvirker os. Dette er indholdet i skolens undervisning. I eventyrets ottende kammer er alle himlens og jordens under forenet, og luften fuld af vidunderlig musik - dette er den ottekantede sal, som eleverne sidder i.

I eventyrets niende kammer møder prinsen sin personlige udfordring - for eleverne bliver verden udenfor skolen til det niende kammer, hvor det enkelte individ må finde sin vej og sit forhold til den materielle og til den åndelige verden.

Skelager kirke, Århus: Rød messehagel, taget i brug 23.5. 1999.
Pinsens røde farve bebuder den nye tid, det kristne fællesskabs tid - symboliseret ved vækstfarven grøn i hele trinitatisperioden. På haglen fødes den sarte grønne spire, vækket til live af "åndepustet" og "ildtungerne", der nævnes i pinsens tekster.

Ans kirke, Viborg stift: Violet messehagel og tilhørende prædikestols-antependium, taget i brug 2.12. 2001.

Farverne

I kirkesammenhænge taler man om de såkaldte liturgiske farver. Det er farver, som er fastlagt i forhold til de kirkelige handlinger gennem kirkeåret: violet, hvid eller gylden, rød og grøn. Til de forskellige højtider benyttes også faste tekststeder fra evangelierne.

Violet bruges ved advent og ved faste og er med til at forberede os på så væsentlige begivenheder som Jesu fødsel og korsfæstelse.

Violet fortæller om bod, eftertanke og lidelse.

Hvid/gylden benyttes ved Jesu fødsel, opstandelse og himmelfart og står derfor for fest og glæde. Vi kan også tilføje: kraft, vision og nyskabelse.

Rød bruges kun få gange om året, til gengæld ved så voldsomme begivenheder som 2. juledag, hvor Stefanus stenes, og pinse, hvor Helligånden kommer til apostlene i form af ildtunger. Rød er således blodets og ildens farve, og vi kan føje til: kamp, lutring, omskabelse og revolution.

Grøn er tilknyttet flere perioder, men vigtigst er trinitatis, troens og kirkens håb- og vækstperiode, som afslutter kirkeåret.

Ordet og billedet

Farven understøtter således Ordet og Ordet giver farven betydning.

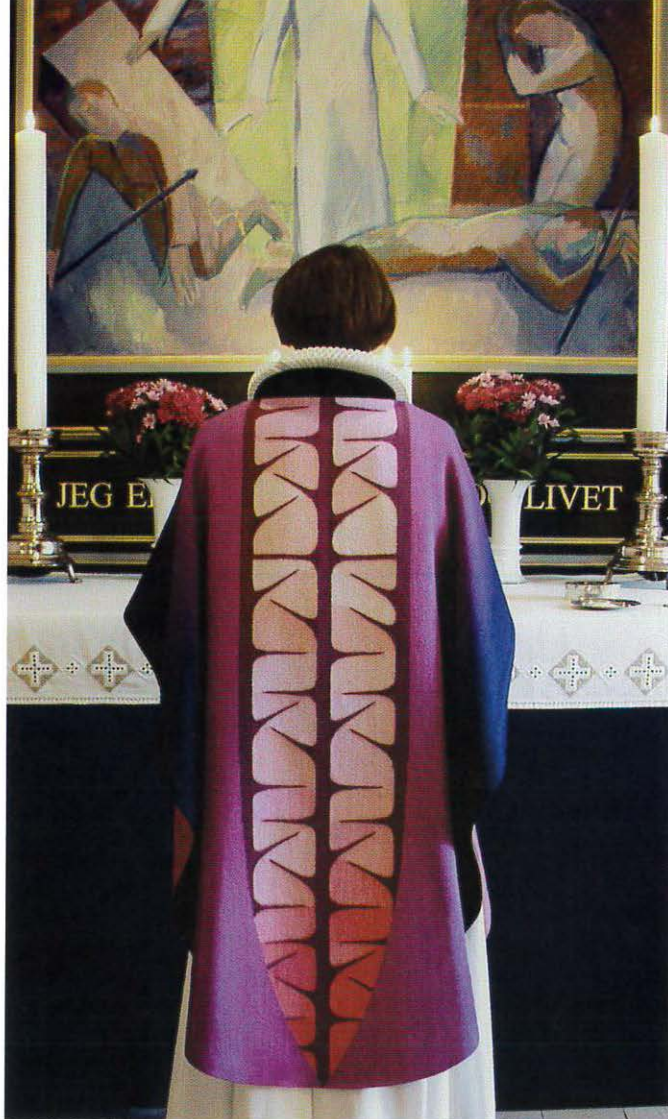
At finde billeder som gør Ordet synligt, så det kan opfattes både med øre og øje -

at trænge til bunds i farvens fortælling, ved at se den i lyset af de tilknyttede tekststeder -

ja, det er målet for vores arbejde med bl.a. messehagler, som vi betragter som et billede båret i rummet.

Værkernes egetliv

Det er hver gang mærkeligt gennem måneder at opbygge fornemmelsen af ejerskab til et værk - at betragte det som ens eget - og så ved afleveringen videregive det. Det er næsten som at miste det.

Og herefter lever værket sit eget liv, og opbygger et forhold til andre mennesker.

Skelager kirke skriver bl.a.: "Messehaglerne er blevet så helt og aldeles "integreret" i vores kirke, og vi holder meget af dem. Desuden bruges de også, når der er fremvisning af kirken og i forbindelse med konfirmandundervisning."

Og i anledning af Rønne Højskoles 100 års dag i 1997 skrev Majbritt Crone Roulund bl.a. følgende:

"Da jeg var højskoleelev i Rønne i efteråret '95 holdt jeg meget af at sidde ved flygelet i den ottekantede foredrags-sal med røde mursten. Ofte blev jeg bedt om at spille til morgensang (...) tilbragte jeg efterhånden mange timer ved det sorte flygel under gobelinen, som symboliserer et menneske. En dag fortalte forstanderen historien bag Inge-Lise og Flemming Baus række af smukke gobeliner, som havde betaget mig helt fra starten. De fortæller om skabelsen, og dette gådefulde, abstrakte motiv over flygelet giver altså udtryk for dette at være menneske. (...)

Da gobelinen udtrykker et menneske, beskriver den også i koncentreret form højskolens opgave: At belyse menneskets grundvilkår. (...)

På gobelinens motiv bevæger røde, bløde stoffer sig ned omkring instrumentet. Musikalitet og dette at være menneske er også forbundet med kreativitet, følelser og fantasi. (...)

De to ansigter rettet mod hinanden viser en helt fundamental del af menneskelivet: Mødet med medmennesker, samtalen, hvor der lyttes, tales og læres. Dette møde er der en oplagt mulighed for at opleve på højskolen (...).

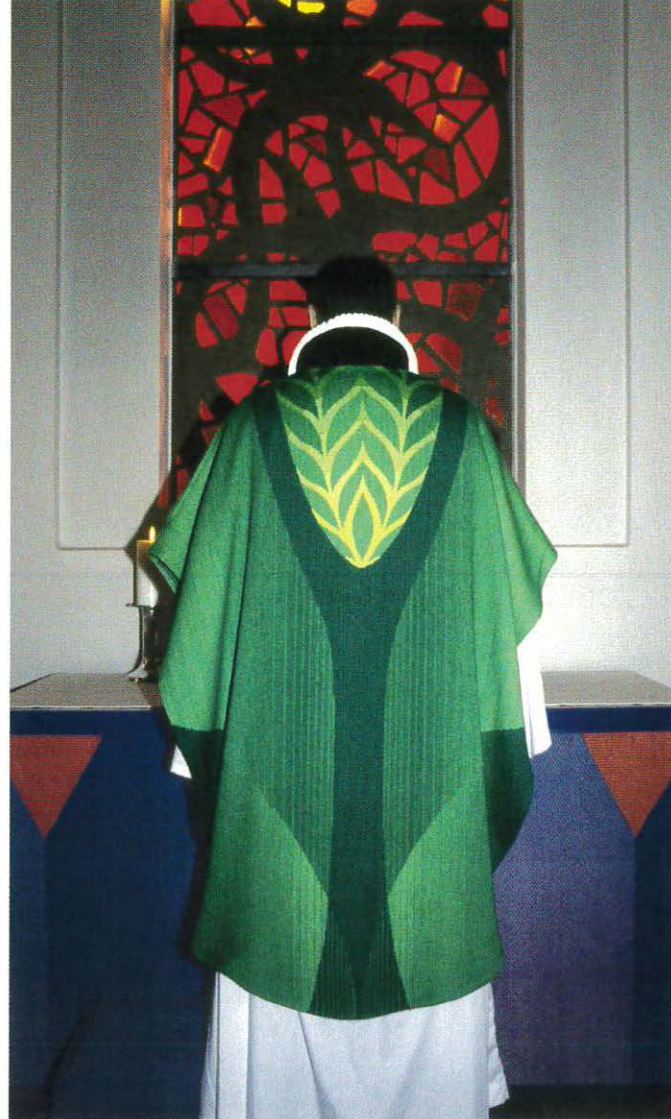
Jeg vil afslutte med Flemming Baus digt, der er knyttet til gobelinen, som hænger over flygelet i foredragssalen, hvor jeg havde mine øjeblikke i evigheden:

*Og verden omkring os
forklares med ånden
forbindes med hjertet
forvandles med hånden”*

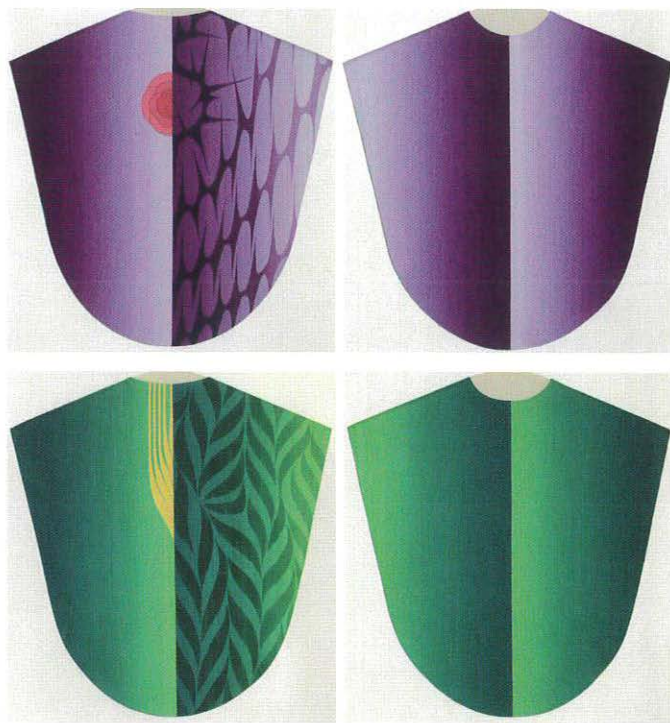
Grundtvigskirken i Esbjerg: Hvid messehagel og tilhørende prædikestolsantependium. Både hvid hagel, 1994, og violet hagel, 1996 (se foto af front), er inspireret af hav og skibe. Den blå form nederst kan både opleves som en bølge, eller som en skibsstævn og på antependiet som to bølger eller to sejl, der bevæger sig henimod alteret.

Side 4

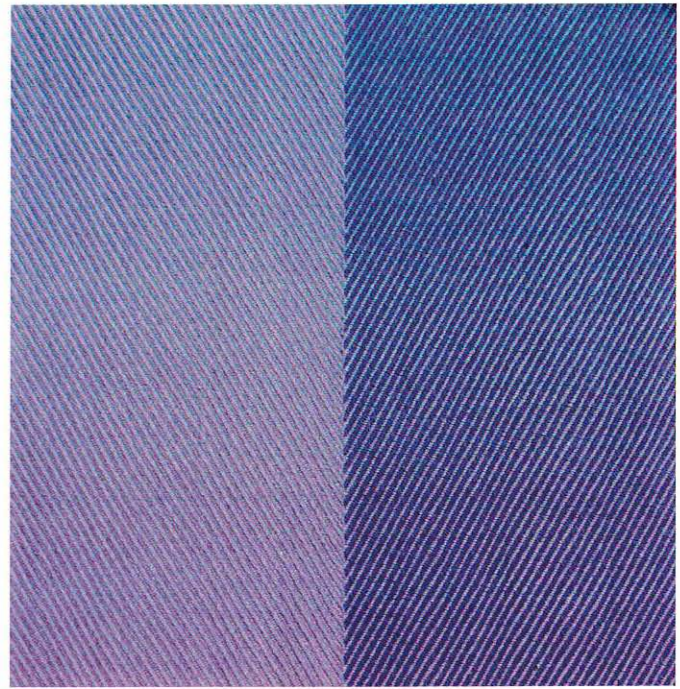
Højen kirke v. Vejle. Violet messehagel, taget i brug 30.11. 2003. Den ydre afgrænsning på rygmotivet er inspireret af de gotiske spidsbuede vinduer, der på haglen er vendt om som en spejling. Kirkerudemotivet opdeles af sprodser af torne, og centralt fornemmes en korsform. Lyset bryder igennem - blodets eller rosengårdens farver ses forneden.

Humblebæk kirke: Grøn messehagel 1994 og violet hagel 1995. Begge hagler har store blad- eller bølgeformer forneden, opbygget symmetrisk omkring haglens midte. Farveforløbene skifter plads på øverste og nederste del af stoffet. Violet hagel har øverst et lysende felt, der både kan opleves som et torne Kors eller som fire fuglevinger. På grøn hagel ses Livets træ, hvor stammen danner et "gaffel Kors".

Møllevangskirken, Århus: gylden hagel 2004, violet 2002, grøn 2003. Højre skulder bærer et fladedækkende mønster, opbygget af symboler, der er karakteristiske for den liturgiske farve. Violet: "Symbolkappen" viser torneranker, der øverst slynger sig som en tornekrone. Ud for denne ses en blomstrende rose. Grøn: "Symbolkappen" viser vækst og frødhed, og bag kappen ses et aks. Gylden: "Symbolkappen" viser en skare af duer, der smelter sammen med solflimmeret.

Humblebæk kirke: Antependium 1994.

Glasmosaikvindue af Sven Havsteen-Mikkelsen 1968.

Antependiet er vævet med uld i kippervævning, på en trend af hør. Trenden, der anes mellem de skrå kipperlinjer, består af et farveforløb fra den mørke rosa nær hynderne til den blå oppe ved bordpladen. Ved hjørnerne, øverst, er to lysende røde trekanter, symboliserende altervinen. De har farven tilfælles med vinduet og markerer bredden af vinduesnichen.

Dybbøl kirke: Antependium 1997.

Knæfaldsskrankens grundform tegner en smuk elipse, og alterbordets indadbuende form fuldender denne. Bordets hjørner skyder sig derfor frem mod knæfaldet i to lodrette murfacetter..

Antependiet er delt i tre stykker, ophængt på metallister, skjult i løbeganse. Som en fortsættelse af altertavlens kors breder rødder sig ud på midterste del af antependiet. Korset er hermed videretolket som Livets træ, med dragen ved foden og med rødderne vandet af de fire paradysfloder.

Vandet på alterets højre side glitrer i lyset fra korets sydvendte vindue. Dragen derimod, befinder sig på den mørke nordside. De mest "sprælske" tæpper er på alterets sider, og kan opleves ved altergang, mens det enkle, dæmpede og dog farvemættede ses på forsiden og danner et harmonisk samspil med altertavlen, når man oplever det nede fra kirkerummet.

Fonnesbæk kirkes menighedssal: "Trinitas og Triptykon", 2000. Menighedssalen ligger til venstre for kirkerummet, adskilt fra dette med to store skydedøre. Tæpperne er udspændt i jernramme og ophængt i wire, så skydedørene kan skubbes ind bag tæpperne. Når man træder ind i salen, vil man først passere et tæppe med få farver og et helt enkelt formsprog. Dernæst to tæpper, der udgør ét billede - her er væsentligt flere farver og billedet er flertydigt. På endevæggen eksploderer udtrykket, både i form og farve, i et såkaldt triptykon. Her er de spændte buerforløb en direkte spejling af loftets bue. "Triptykon" fungerer som en slags altertavle, og kan ses inde fra kirkerummet, når dørene er trukket fra. "Trinitas" med symbolerne på troens og kirkens vækst, er placeret på væggen ind mod kirkerummet. Her skal blot antydes tanker og idéer bag tæpperne: Violet: Vand/spejlinger; torne der gennemborer, en rose (Kristus?). Gylden: Solen (Gud?), lyset, det vældige vingesus. Rød: Kraft, sværd, lyn, ildtunger (Helligånden?), det gamle sprænges. Grøn: Forår (spiring), sommer (vækst) og eftersommer (høst).

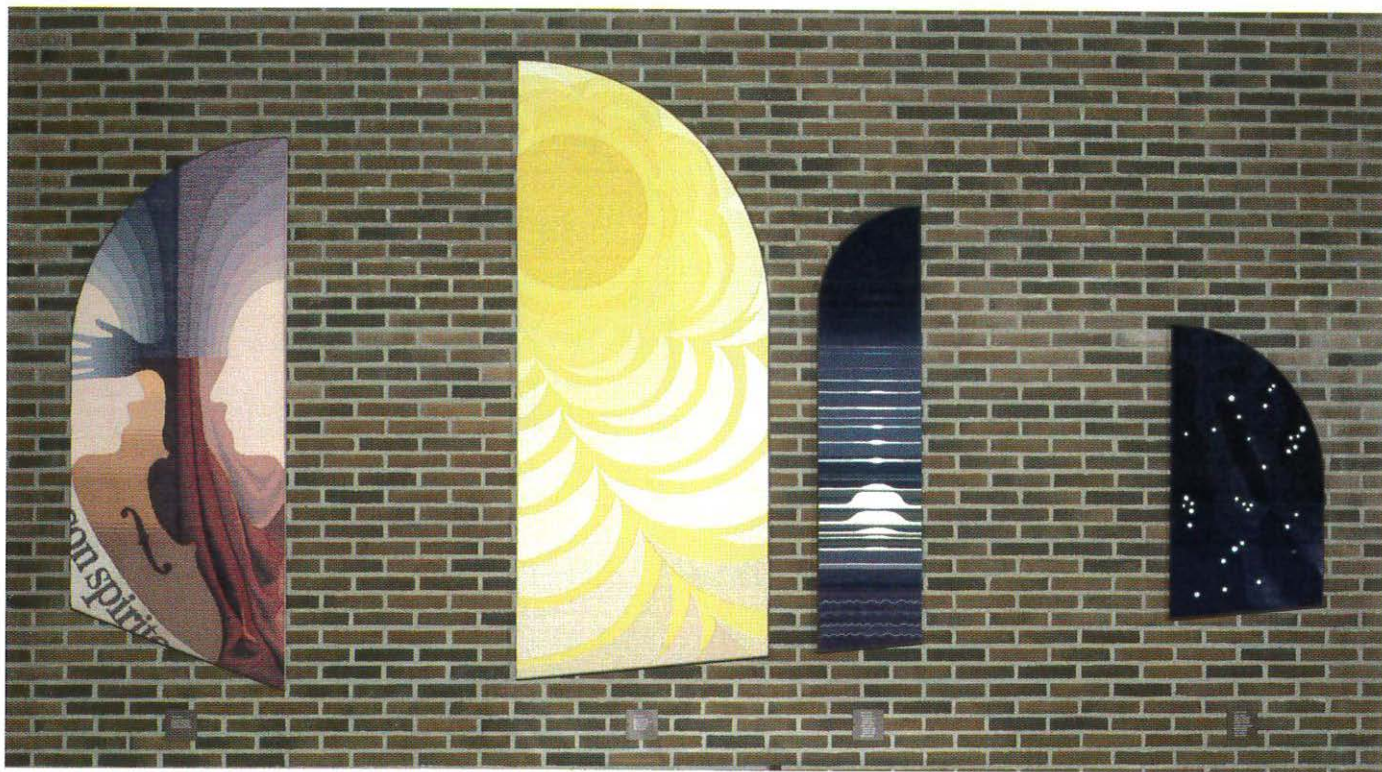

Rønde Højskole og Efterskoles foredragssal: "De syv kamre", 7 billedtæpper 1990. Da inspirationen til tæpperne kommer fra eventyret Batsjelijs fortælling om syv slotskamre, har tæpperne form som en halvåben port. Kamrenes indhold åbenbares delvist, og der dannes linjer og forbindelser i kraft af de imaginære endnu lukkede porthalv-

dele mellem tæpperne. Bag talerstolen er væggen tom. Under hvert tæppe er placeret et digt.

Tæpperne kan ses som rene udtryk for mineral-, plante- og dyreriget, samt sol, måne og stjerner fra kosmos, der påvirker jordens liv. De tre riger ses på venstrevæggen og kosmos på højrevæggen.

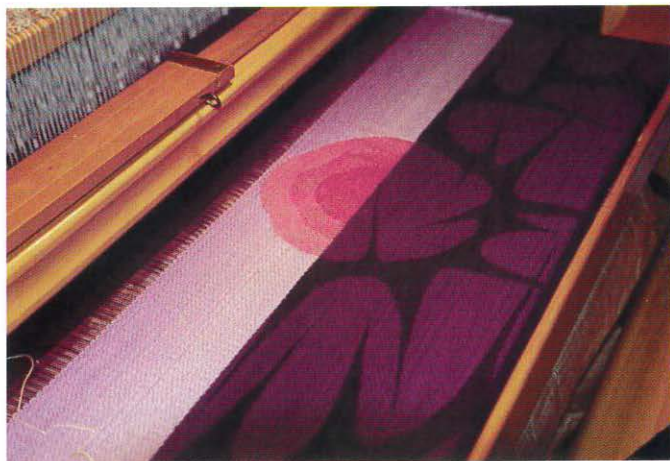
Men tæpperne er også symbolladede. Mennesket, der efter visse definitioner tilhører dyreriget, har fået sit eget billede. Med musikudtrykket "con spirito" (med ånd) og anbragt tæt på solen, der er et af de klassiske symboler for Gud, defineres mennesket som et åndeligt væsen. Turmalinens treenighedssymbol, evangelistsymbole, Den korsfæstede

og kirkevælvene, stjernebillederne Ørnen og Nordkorset, alt kredser om vor erkendelse af den åndelige verden.

Tæpper og rum: Mineralernes funklen modsvarer stjernernes. Solen og månen er det, som giver livsbetingelser for planterne og dyrene, og menneskegobelenen med musikelementet er tæt på flyglets placering.

Trendgarn spolet i krydsnøgler - til "Trinitas og Triptykon", Fonnesbæk kirkes menighedssal.

Siden 1986 har vi selv indfarvet alle vore garner. På dette tidspunkt ønskede vi at arbejde med farveforløb og langsom forvandling fra een farve til en anden. Vore messehaglers bundvævning består som regel af op til 16 nuancer, der ligger utrolig tæt på hinanden. På samme tid - ved fremstillingen af "Det flænsede kors" til Bregnet kirke - begyndte vi at udvikle en særlig form for ikat-teknik, der bestod i, at male motiver på opspændt uld-islætsgarn. Garnet tørres, dampfixeres, og motivet opstår på væven igen, ved omhyggeligt at indlægge islæt efter islæt. Teknikken kombineres med de omtalte farveforløb og med normal billedvævning. "Mal på uld" er bl.a. benyttet ved messehaglerne til Møllevangskirken.

Tegn i rummet

30 års arbejde med billedvævet kirkekunst

Retrospektiv udstilling i Rundetaarn 3.10. - 31.10.2004

Udstillede værker:

Billedvævede messehagler

Holstebro kirke (violet 1986, hvid 1986, rød 1987, grøn 1987). Holstebro
Skødstrup kirke (grøn 1978, violet 1981, rød 1984). 8541 Skødstrup
Gellerup kirke (violet 1976, hvid 1978). 8220 Brabrand
Bregnet kirke (violet 1986, grøn 1986, hvid 1988, rød 1988). 8410 Rønde
Hasle kirke (violet 1982). 8210 Århus V
Åbyhøj kirke (violet 1985, hvid 1995). 8210 Århus V
Filipskirken (violet 1979). 2300 København S
Fårup kirke (violet 1974, hvid 1986). 8381 Mundelstrup
Skjoldhøj kirke (violet 1987, rød 1988, gylden 1989, grøn 1990). Brabrand
Flintholm kirke (gylden 1989, violet 1991). 2000 Frederiksberg
Tulstrup kirke (violet 1989). Gjern herred, Århus amt, 8680 Ry
Balle kirke (grøn 1989, violet 1990, hvid 1991, rød 1991). 8600 Silkeborg
Lind kirke (violet 1991). 8600 Silkeborg
Grundtvigskirken (hvid 1994, violet 1996). 6700 Esbjerg
Humlebæk kirke (grøn 1994, violet 1995, gylden 1999). 3050 Humlebæk
Vejgaard kirke (violet 1994). 9000 Aalborg
Skelager kirke (violet 1996, hvid 1998, rød 1999). 8200 Århus N
Anna kirke (grøn 1996, hvid 2003), 2200 København N
Nølev kirke (violet 1997), 8300 Odder

Ans kirke (violet 2001, grøn 2002, gylden 2004). 8643 Ans
Højen kirke (grøn 2002, violet 2003). 7100 Vejle
Hyltebjerg kirke (hvid festmessehagel 2002). 2720 Vanløse
Møllevangskirken (violet 2002, grøn 2003, gylden 2004). 8210 Århus V

Prædikestolsantependier

Grundtvigskirken (hvidt 1994, violet 1996). 6700 Esbjerg
Ans kirke (violet 2001, rødt og gyldent 2002). 8643 Ans

Diverse væve- og teknikprøver

Skt. Andreaskirke i Randers:

Model af kirkerummet 1991, med altertavletæppe, prædikestolsudsmykning og dåbsudsmykning
Store væveprøver, samt model af kobberlysestage til dåbstæpperne

Følgende fonde takkes for velvillig støtte til udstilling, katalog og plakat:

Knud Højgaards Fond
Frimodt-Heineke Fonden
Konsul George Jorck og hustru Emma Jorcks Fond
Grosserer L.F. Foghts Fond
Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond
Billedhuggeren, professor Gottfred Eickhoff og hustru,
maleren Gerda Eickhoffs Fond

*Væver Inge-Lise Bau
Tegner, designer Flemming Bau*

Bakkehegnet 17
8210 Århus V
Tlf/fax: 86 15 95 07
E-mail: bau@stofanet.dk
Web: www.artguidedendmark.dk/Bau

Inge-Lise: Født 1942.
Faglærer i vævning, Kerteminde 1962.
Ejer af Nøtten væve- og tekstilskole i
Århus 1978-2003.
Flemming: Født 1942.
Elev af tegneren Kai Rich, Kbhvn 1962.
Bogillustrator, udstillingsdesigner.

Udstillinger, udvalgte

1984: "Glas i ler & væv", Mallinggård i Skanderborg.
1985: "Billedvæv og Danmarkshistorie i billeder", Odder Rådhus.
1986: "Ny dansk kirkekunst", Kunstpavillonen, Esbjerg.
1987: "Tekstiler og sølv - i kirken", Løgumkloster.
1992: "Pragt og pryd til Herrens ære", Spøttrup Borg-museum.
1999: "Kirke, kunst og rum", Munkerpuphus.
2004: "Tegn i rummet", retrospektiv, Rundetaarn.

Opgaver, udvalgte

Fælles værker indtil oktober 2004, ialt 17 billedvævninger som alterbords- og prædikestolsudsmykninger (antependier), 2 vævede altertavler, 71 billedvævede messehagler og 13 billedtæpper til menighedssal og skolerum:

1974-2004: Hagler til kirkerne Gellerup, Åbyhøj, Hasle, Skjoldhøj, Skelager, Møllevangskirken, Vejlbj, Fårup, Skødstrup, Onsbjerg, Tulstrup, Balke, Linå, Silkeborg, Bregnet, Holstebro, Bislev, Vejgaard, Øster Hornum, Ans, Torrild, Nølev, Højen, Dybbøl, Grundtvigskirken i Esbjerg, Avernakø, Vig, Egebjerg,

Humlebæk, Anna, Flintholm, Hyltebjerg, Filipkirken.
Antependier til kirkerne Homå, Hersom, Elsborg, Gårsløv, Torrild, Tulstrup, Silkeborg, Ans, Skødstrup, Højen, Dybbøl, Humlebæk, Grundtvigskirken i Esbjerg.
1990: Rønde Højskole, "De syv Kamre", 7 billedtæpper i foredragssalen.
1993-98: Skt. Andreas kirke, Randers, altertavletæppe, billedtæpper ved prædikestol og døbefont, design af kobberlysestager og loftsbelysning.
2000: Fønnebæk kirke ved Ikast, "Trinitas og Triptykon", 3 billedtæpper i menighedssalen.
Inge-Lise i samarbejde med Adi Holzer:
1992-94: Grøn messehagel til Hadsund kirke og til Hareskov kirke.
1993: Antependier til alter og prædikestol, Stiftung De La Tour, Treffen, Østrig.

Design og grafik, udvalgt

Permanente, kulturhistoriske udstillinger (Flemming):
1969-89: Moesgård Museums forhistoriske og etnografiske udstillinger.
1989-97 og 2003: Gottorf Slots arkæologiske og etnografiske udstillinger.
1987: Sola flyterminals forhistorie, Stavanger.
1992-2002: Vikingskibsmuseet i Roskilde.
1993-96: "Det skabende menneske", Fyns Oldtid på Hollufgård.
1993-95: "Ribes Vikinger", Ribe.
1997-98: "Jordens Salt", Danmarks Saltcenter, Mariager.

Bogillustration, udvalgte

1979-84 og 2001-03: Sesams Danmarkshistorie (Flemming).
1991: Publikationen "Ribes Vikinger" (Flemming).
2000-02: "Spuren der Jahrtausende", Frankfurt (Flemming).

Bibliografi og litteratur

Weilbachs kunstnerleksikon bd. 1, s. 184, Munksgaard 1994.
Allgemeines Künstlerlexikon, s. 503, Saur, Leipzig 1993.
Kunstner og Menneske bd. 3, s. 18-25, Kunsternes Hus 2004.
Anne-Mette Gravgaard: "Tro - Rum - Billede", s. 74-75, 2002.
Flemming Bau: "Farver i kirkens tekstiler", 12-1989, samt "Ordets, nadverens og dåbens rum", 4-1999, begge Menighedsrådenes Blad.

Tegn i rummet

© Inge-Lise og Flemming Bau 2004

Tryk: Kannike Graphic A/S, Århus

Skrift: Cheltenham Light 10 p.

Lay-out: Flemming Bau

Foto: Inge-Lise og Flemming Bau

Side 12: Preben Dehlholm, s. 12-13: Karin Munk, s. 16: Mogens Lyngbæk

Omslag: "Det flænsede kors" fra Bregnet & Møllevangskirkens gyldne hagel

*Fjerne stjerner
flokkes i mine øjne
synger for mit øre
og fylder min sjæl*

*Guddomsgnister flyger
lysende punkter
danner billeder
tegn i rummet
Tiden Er Ikke!*

